

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

วันเสาร์ที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๙

ดร.ปริยานุช พิบูลสรารุธ
โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง
สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

หยุดคิด ๕ นาที

กรุณาตอบคำถามทั้ง ๓ ข้อข้างล่าง และเขียนชื่อที่मुखวบบนของ
กระดาษคำตอบที่แจก

๑. “เศรษฐกิจพอเพียง” สำหรับท่านหมายความว่าอย่างไร
(ก่อนฟังบรรยาย)
๒. ในชีวิตประจำวัน ท่าน**ได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง**ที่ท่านคิดว่า
สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง หรือสร้างความพอเพียงให้
เกิดขึ้นกับ ตนเอง/ครอบครัว/สังคม
๓. ท่านคาดหวังอยากเรียนรู้เรื่องอะไรจากการฝึกอบรมครั้งนี้

ประเด็นของการนำเสนอ

๑. ความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ใน
ระดับต่าง ๆ
 - ๒.๑ ระดับบุคคล/ครอบครัว
 - ๒.๒ ระดับชุมชน
 - ๒.๓ ระดับองค์กรและภาคธุรกิจ
๓. การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปผลการสำรวจความรู้ความเข้าใจ ของประชาชนที่มีต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สวนดุสิตโพล ๒๕๕๗)

ปัจจุบัน การรับรู้มีอยู่ ๒ ประเภท

- คนที่รู้ เข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
- คนที่ไม่เข้าใจปรัชญานี้อย่างลึกซึ้งเพราะไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง

สิ่งที่ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

การรู้จักความพอดี พอประมาณ ไม่โลภ	52.76%
การกินอยู่อย่างประหยัดเหมาะสมกับฐานะ	32.76%
การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เพียงพอ	5.05%
ความมีเหตุผล/การใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล	3.94%
การดำรงชีวิตความเป็นอยู่ที่พึ่งพาตนเองได้	2.67%
การกินดี อยู่ดีมีรายได้สมดุลกับรายจ่าย	1.81%
การทำเศรษฐกิจแบบเรียบง่าย	0.78%
ประหยัด ขยัน เพื่อมีพอกินพอใช้	0.22%
ความสามัคคี ความสงบสุขในสังคม	0.02%

- เศรษฐกิจพอเพียงในความเข้าใจของประชาชน ยังอยู่ในเรื่องของความพอประมาณ ประหยัด ความพอดี (มากกว่าร้อยละ 50)
- กว่าร้อยละ 80 สามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้กับทุกเรื่องในชีวิตประจำวัน เช่น การประหยัด การรู้จักคิด เพิ่มความรอบคอบให้กับตนเอง

ข้อเสนอแนะ (สวนดุสิต)

- หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงมีมากกว่า คำว่า ประหยัด พอดี เดินทางสายกลาง ดังนั้น ควร**กระตุ้นให้เห็นความสำคัญและเข้าใจอย่างถ่องแท้** ของการนำปรัชญา ฯ ไปใช้ เช่น การอยู่ด้วยกันอย่างสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- การเผยแพร่ในระดับชุมชนตามภูมิภาค ควรใช้**สื่อที่เป็นบุคคล** เช่น ผู้นำชุมชน ครู ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เพื่อช่วยในการสร้างสรรค์กิจกรรม เป็นตัวอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
- การขับเคลื่อนเพื่อให้ประชาชนตระหนักว่า เศรษฐกิจพอเพียง คือสิ่งใด มีประโยชน์อย่างไร ควรมี**กิจกรรมที่สามารถเป็นตัวอย่างที่ชัดเจน** รณรงค์ให้เห็นความสำคัญและ กระทำให้เกิดผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

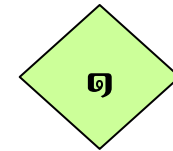
การวิจัยครั้งต่อไป

- ควร**สำรวจเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ** ที่ประชาชนสนใจ หรืออยากให้เกิดขึ้นโดยนำหลักปรัชญาฯ เข้าไปเกี่ยวข้อง
- ควร**ศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม** ผลกระทบที่เกี่ยวข้อง หลังจากได้รับการสื่อสารให้ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาฯ

๑. ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่ รต ๐๐๐๖/18888

สำนักพระราชวัง
พระบรมมหาราชวัง คทม.10200

๒1 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาต

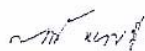
เรื่อง ประธานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือที่ นร 1001/ท.01 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2542

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบทความเรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ที่แก้ไขแล้ว

ตามที่ท่านขอให้ข้าพเจ้ากราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรม-
ราชวินิจฉัย บทความเรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาพิจารณา
ประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัส เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และขอพระราชทานพระบรม-
ราชานุญาตนำบทความดังกล่าวไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักงานฯ และทุกฝ่าย
ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรง
พระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทาน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรม-
ราชานุญาต ตามที่ขอพระมหากรุณา

(นาม่อมหลวงพิระพงศ์ เกษมศรี)
ราชาธิราช

กองการในพระองค์

โทร.2253457 62 ต่อ 2315, 2316

เศรษฐกิจพอเพียง

๑

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๒๕ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

กรอบแนวคิด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

คุณลักษณะ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

คำนิยาม

ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึก

เงื่อนไข

คุณธรรมความซื่อสัตย์ สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ในดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

แนวปฏิบัติและ
ผลที่คาดหวัง

สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑

แนวคิดหลัก

เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

เป้าหมาย

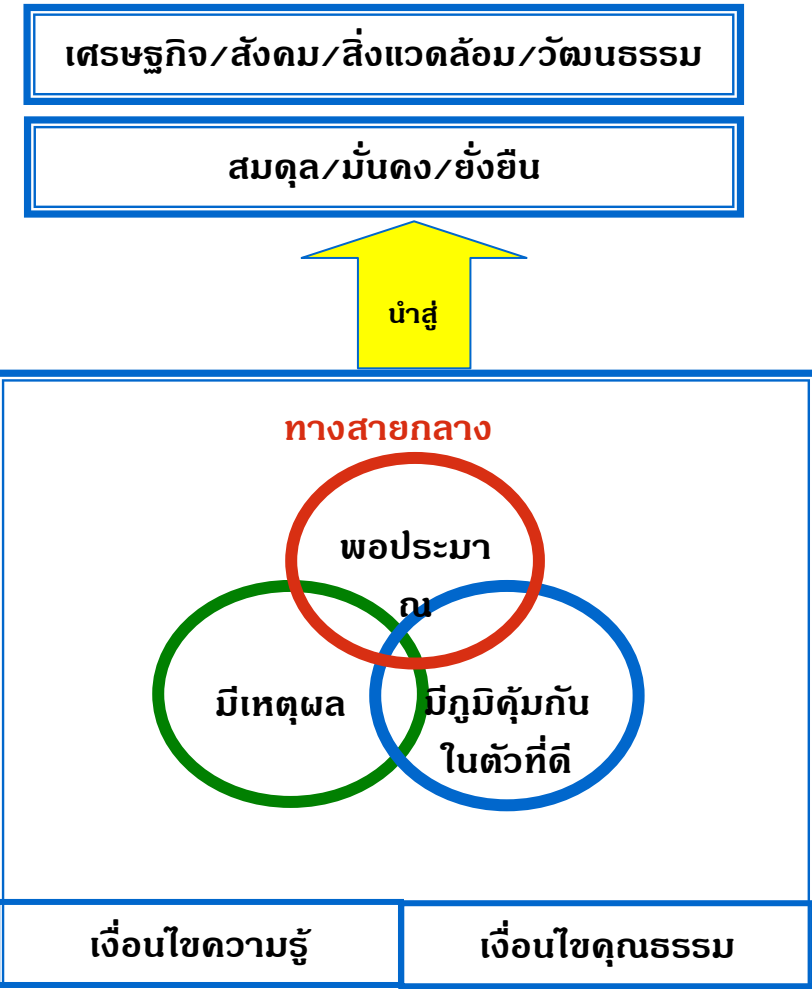
มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคมและสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักการ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

เงื่อนไขพื้นฐาน (ความรู้คู่คุณธรรม)

- จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน
- การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

คุณลักษณะของ คน/กิจกรรม ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๑

พอประมาณ

- พอเหมาะกับสภาพ
ของตน
- พอควรกับสิ่งแวดล้อม
ทางกายภาพ / สังคม
(ไม่โลภจนเบียดเบียนตัวเอง/
ผู้อื่น / ทำลายสิ่งแวดล้อม)

มีเหตุมีผล

- ไม่ประมาท
(รอบรู้/มีสติ)
- รู้สาเหตุ – ทำไม
- รู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
- รู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น
ในด้านต่าง ๆ

มีภูมิคุ้มกันที่ดี

- สุขภาพดี
- พร้อมรับความเสี่ยงต่าง ๆ
(วางแผน/เงินออม/ประกัน)
- ทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น/
สังคม
- เรียนรู้ / พัฒนาค้น
อย่างต่อเนื่อง

สามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ ในที่สุด¹

เศรษฐกิจพอเพียงมีหลายระดับ

“....ไฟดับถ้ามีความจำเป็น หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่ เรามีเครื่องปั่นไฟก็ใช้ปั่นไฟ หรือถ้าขึ้นโบราณว่า มีดก็จุดเทียน คือมีทางที่จะแก้ปัญหาเสมอ ฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียง ก็มีเป็นขั้นๆแต่จะบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์นี้เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน ถ้ามีการช่วยกันแลกเปลี่ยนกัน ก็ไม่ใช่พอเพียงแล้ว แต่ว่าพอเพียงในทฤษฎีในหลวงนี้ คือ ให้สามารถที่จะดำเนินงานได้...”

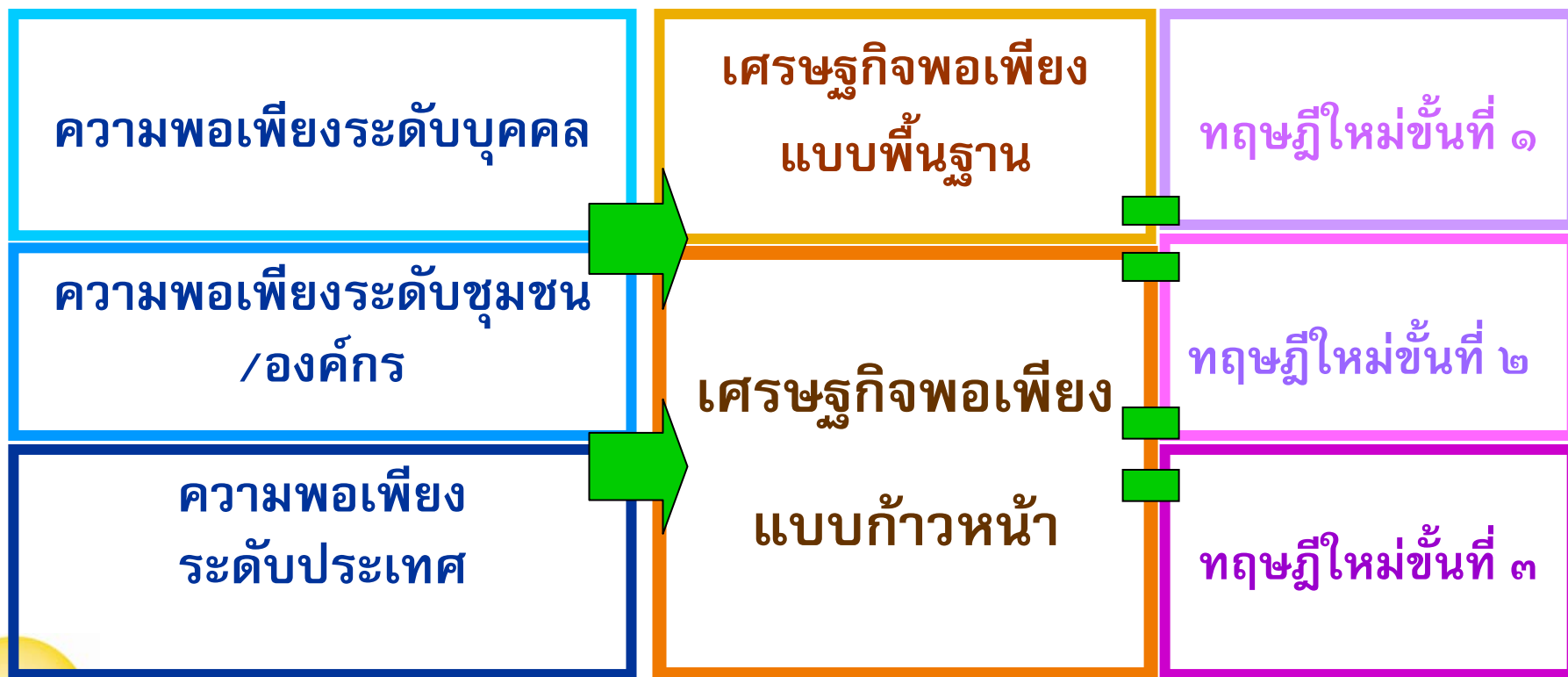
จากกระแสพระราชดำรัสวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒

เศรษฐกิจพอเพียง & ทฤษฎีใหม่

๑

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิดที่ชี้บอกหลักการและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่
ทฤษฎีใหม่หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ

พระปฐมบรมราชโองการ

ณ พระที่นั่งไพศาลทักษิณ

วันศุกร์ที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๙๓

เนื่องในวันบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

**“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”**

สรุปหลักการทรงงาน

- ❖ ระเบิดจากข้างใน
- ❖ ปลุกจิตสำนึก
- ❖ เน้นให้พึ่งตนเองได้

คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

- ❖ คำนึงถึงภูมิสังคม
- ❖ ทำตามลำดับขั้น
- ❖ ประหยัด เรียบง่าย
ประโยชน์สูงสุด
- ❖ บริการที่จุดเดียว
- ❖ แก้ปัญหาจากจุดเล็ก
- ❖ ไม่ติดตำรา
- ❖ ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ
- ❖ การมีส่วนร่วม

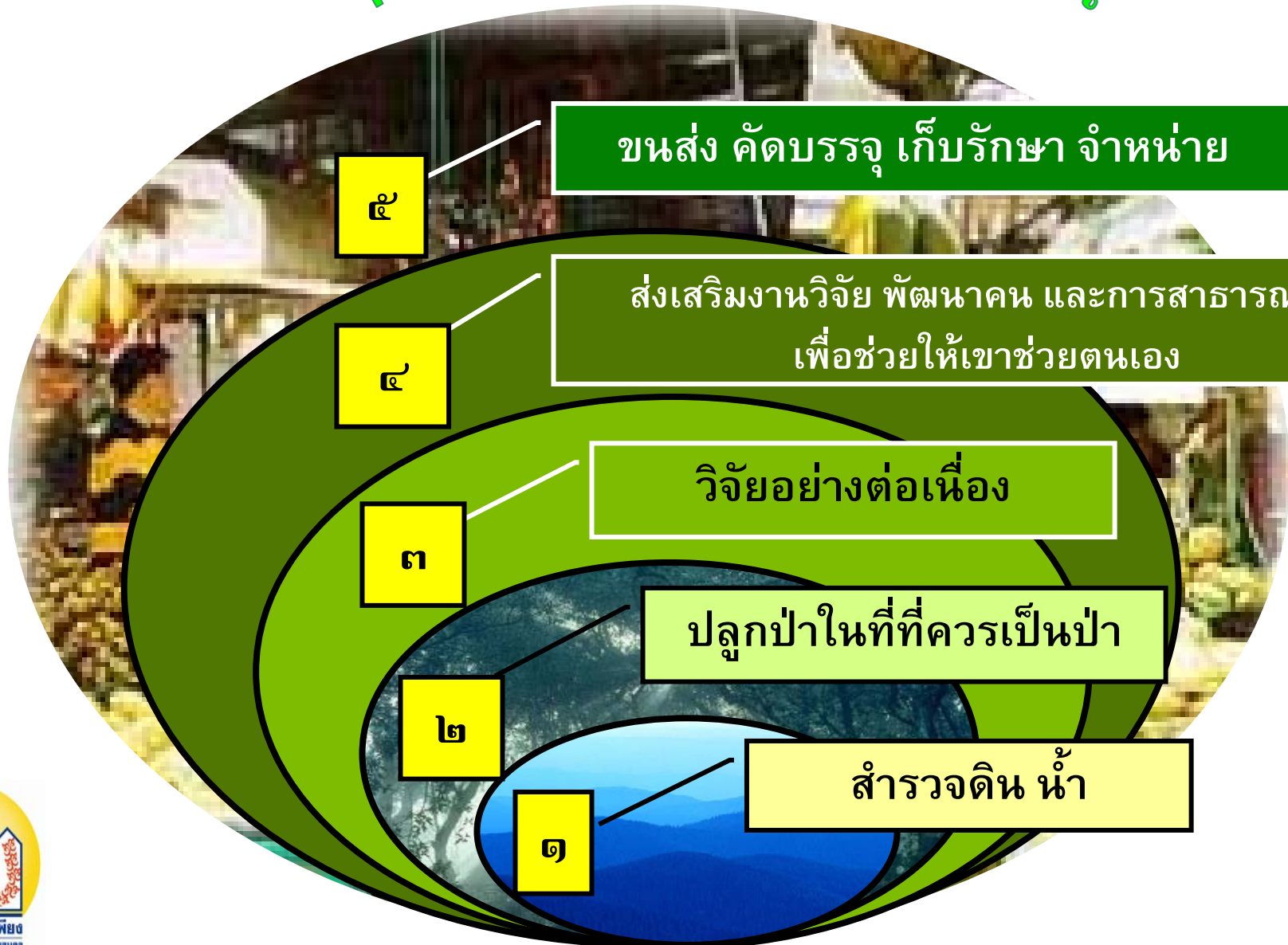
ปฏิบัติอย่างพอเพียง

- ❖ รู้ รัก สามัคคี
- ❖ มุ่งประโยชน์คนส่วนใหญ่

เป้าหมายคือสังคมพอเพียง

ครบวงจร - ครบถ้วนตามขั้นตอน

แนวพระราชดำริ ในการแก้ไขปัญหาด้านการบริหาร

๑) ทรงเป็นแบบอย่างในการบริหารงานโดยวางแผนร่วมกันอย่างมีระบบ

- ❖ เน้นการพัฒนาอย่างเรียบง่ายและเป็นขั้นตอน อย่างรัดกุม รอบคอบและเป็นระบบ
- ❖ เตรียมทำการบ้านมาก่อน ต้องรู้จักภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศและรับข้อมูลจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ สภาพความเป็นจริงและเดือดร้อนของราษฎร
- ❖ ตรวจสอบข้อมูลในพื้นที่
- ❖ เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการที่มีผลกระทบต่อส่วนได้ส่วนเสียของชุมชนตั้งแต่เริ่มโครงการ
- ❖ ส่งเสริมการทำประชาพิจารณ์
- ❖ คิดค้นวิธีการแก้ไขปัญหาสะท้อนออกมาในรูปของโครงการทดลองส่วนพระองค์
- ❖ เน้นการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ

๒) การบริหารจัดการแบบบูรณาการ

- ❖ เน้นอาศัยหลักวิชาการที่หลากหลายมาแก้ไขปัญหาร่วมกันแบบสหวิทยาการ
- ❖ ใช้วิธีบูรณาการ คือ นำส่วนที่แยก ๆ กันมารวมกันเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อประสานความร่วมมือ ร่วมกันสาเหตุของปัญหา ร่วมกันกำหนดแผนงาน ร่วมกันปฏิบัติและร่วมกันประเมินผลการทำงาน
- ❖ ผนึกกำลังหรือระดมกำลังของหน่วยงานต่าง ๆ
- ❖ ริเริ่มศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จสำหรับเกษตรกร
- ❖ การบริหารงานอย่างมีเอกภาพ ร่วมกันทำงานที่ประสานสอดคล้องกันเป็น อย่างดี เน้นการประสานงาน ประสานแผน และการจัดการระหว่างกรม กอง และส่วนราชการต่าง ๆ
- ❖ การพัฒนาแบบผสมผสาน

๓) การบริหารงานที่สอดคล้องกับภูมิสังคม

- ❖ การพัฒนาที่ยึดปัญหาและสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่เป็นหลัก
- ❖ ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้านมาปรับใช้ให้สอดคล้องกลมกลืนกับวิชาการแผนใหม่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเป็นกระบวนการเดียวกัน เป็นการผสมผสานเทคโนโลยีเก่ากับเทคโนโลยีใหม่ให้กลมกลืนกัน ชาวบ้านสามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างเหมาะสมลงตัว

“...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา ภูมิประเทศตามสังคมวิทยา คือ นิสัยใจคอของคนเราจะไปบังคับให้คนคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราเข้าไปช่วย โดยที่จะคิดให้เขาเข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเข้าไปแล้ว เราเข้าไปดูว่าเขาต้องการอะไรจริง ๆ แล้วก็อธิบายให้เขาเข้าใจหลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกมหาสมาคม ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม เมื่อวันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ มีใจความบางตอนว่า...

ประการแรก

คือการที่ทุกคนคิดพูดทำด้วยความเมตตา มุ่งดีมุ่งเจริญ ต่อกาย ต่อใจ ต่อกัน

ประการที่สอง

คือการที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงานประสานประโยชน์กัน ให้งานที่ทำสำเร็จผลทั้งแก่ตนแก่ผู้อื่นและแก่ประเทศชาติ

ประการที่สาม

คือการที่ทุกคน ประพฤติปฏิบัติตนสุจริตในกฎกติกาและในระเบียบแบบแผนโดยเท่าเทียมเสมอกัน

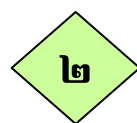
ประการที่สี่

การที่ต่างคนต่างพยายามทำความดีความเห็นของตนให้ถูกต้องเที่ยงตรงและมั่นคงอยู่ในเหตุในผล หากความคิดจิตใจและการประพฤติปฏิบัติที่ลงรอยเดียวกัน ในทางที่ดีที่เจริญนี้ยังมีพร้อมมูลในกาย ในใจ คนไทย ก็มั่นใจว่าประเทศไทยจะดำรงมั่นคงอยู่ไปได้

๒. การประยุกต์ใช้ในระดับต่าง ๆ

การประยุกต์ใช้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- โดยพื้นฐานก็คือ การพึ่งตนเอง เป็นหลัก
การทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง
- พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผล และ
การพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง
- การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลใน
แต่ละส่วนแต่ละระดับ
- ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ในด้านต่าง ๆ

๒

ด้านจิตใจ	มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ / มีจิตสำนึกที่ดี / เอื้ออาทร ประนีประนอม / นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
ด้านสังคม	ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน / รู้รักสามัคคี / สร้างความเข้มแข็ง ให้ครอบครัวและชุมชน
ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ / เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด
ด้านเทคโนโลยี	รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับ ความต้องการและสภาพแวดล้อม (ภูมิสังคม) / พัฒนา เทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านเองก่อน / ก่อให้เกิด ประโยชน์กับคนหมู่มาก

แนวทางการวิเคราะห์ความพอเพียง สัปปุริสธรรม ๗

๒

๑. รู้เหตุ	}	ความมีเหตุมีผล
๒. รู้ผล		
๓. รู้ตน	}	ความพอประมาณ
๔. รู้ประมาณ		
๕. รู้กาล	}	ภูมิคุ้มกัน
๖. รู้บุคคล		
๗. รู้ชุมชน		

การประยุกต์ใช้ในระดับ บุคคลและครอบครัว

๒.๑

ตัวอย่างการใช้จ่ายอย่างพอเพียง

พอประมาณ : รายจ่ายสมดุลกับรายรับ

มีเหตุมีผล : ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล / มีความจำเป็น / ไม่ใช่สิ่งของเกิน
ฐานะ / ใช้ของอย่างคุ้มค่าประหยัด

มีภูมิคุ้มกัน : มีเงินออม / แบ่งปันผู้อื่น / ทำบุญ

ความรู้คู่คุณธรรม : ประกอบอาชีพที่สุจริต ด้วยความขยันหมั่นเพียร
ใช้สติปัญญาในการตัดสินใจต่าง ๆ เพื่อให้เท่าทันต่อการ
เปลี่ยนแปลง

การประยุกต์ใช้ในระดับชุมชน

ลักษณะชุมชนเข้มแข็ง

- มีจิตสำนึกสาธารณะ มีความเอื้ออาทร
- มีผู้นำที่ดี มีคุณธรรม มีเมตตาธรรม
- รู้จักวิเคราะห์ข้อมูลของตนเอง
- มีกระบวนการเรียนรู้
- พัฒนากิจกรรมบนพื้นฐานของศักยภาพของชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างสมดุล
- มีกระบวนการติดตาม

และพัฒนาอย่างเป็นพลวัตร

เศรษฐกิจพอเพียง

- พอเพียง (พอประมาณ / มีเหตุมีผล / มีภูมิคุ้มกันที่ดี)
- เงื่อนไข
 - ความรู้
(รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง)
 - คุณธรรม
(ซื่อสัตย์สุจริต สติปัญญา ขยันอดทน แบ่งปัน)

ตัวอย่างกิจกรรมในชุมชนที่สอดคล้องกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑ กิจกรรมการผลิต

โดยเฉพาะในภาคการเกษตร ที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม แต่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่
ในชุมชนอย่างคุ้มค่า ยกตัวอย่าง เช่น

- กิจกรรมการทำปุ๋ยชีวภาพ
- การปลูกผักและข้าวที่ปลอดสารพิษ
- การทำสวนสมุนไพรของชุมชน
- การคิดค้นสารไล่แมลงสมุนไพร
- การทำถ่านชีวภาพ
- การรวมกลุ่มขยายพันธุ์ปลา
- การแปรรูปผลผลิต
- การทำการเกษตรผสมผสาน เป็นต้น

ตัวอย่างกิจกรรมในชุมชนที่สอดคล้องกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒ การรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน

ของสมาชิกด้วยทุนทางสังคมที่มีอยู่ ตัวอย่าง

- การต่อต้านยาเสพติด
- การรวมกลุ่มเพื่อเรียนรู้ผ่านศูนย์เรียนรู้ หรือโรงเรียนเกษตรกรในหมู่บ้าน
- การร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในชุมชนทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในวัด
- การจัดตั้งร้านค้าที่เป็นของชุมชนเอง
- การจัดทำแผนแม่บทในชุมชน
- การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการ
- การรวมกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
- กิจกรรมการผลิตของกลุ่มต่าง ๆ เช่น การรวมกลุ่มทำขนมของแม่บ้าน การรวมกลุ่มเพื่อปลูกพืชผักสวนครัว การจัดตั้งกองทุนข้าวสารร่วมกับชุมชนอื่น ๆ ในต่างภูมิภาค

ตัวอย่างกิจกรรมในชุมชนที่สอดคล้องกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓. กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จิตสำนึกท้องถิ่น วิถีชีวิต และ วัฒนธรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ตัวอย่าง

- กิจกรรมตามแนวทาง บวร เช่น พระสอนจริยธรรมและศีลธรรมแก่
เยาวชน ครู ผู้นำชุมชน
- ปลุกฝังสมาชิกในชุมชนให้มีความเอื้ออาทรต่อกัน มากกว่าคำนึงถึงตัว
เงินหรือวัตถุ
- ส่งเสริมให้สมาชิกทำบุญซื่ออย่างโปร่งใสและสุจริต
- การพัฒนาครูในชุมชนให้มีคุณภาพและมีจิตผูกพันกับท้องถิ่นเป็นสำคัญ
- ส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนพึ่งตนเอง ก่อนที่จะพึ่งหรือขอความช่วยเหลือ
จากคนอื่น

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชน

สหกรณ์

“สหกรณ์ แปลว่า การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนี้ลึกซึ้งมาก เพราะว่าต้องร่วมมือกันในทุกด้าน ทั้งในด้านงานที่ทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยสมอง และงานการที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ขาดไม่ได้ต้องพร้อม”

(พระราชดำรัสพระราชทานแก่ผู้นำสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม และสหกรณ์ประมงทั่วประเทศ ณ ศาสดุสิตาลัย: ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๖)

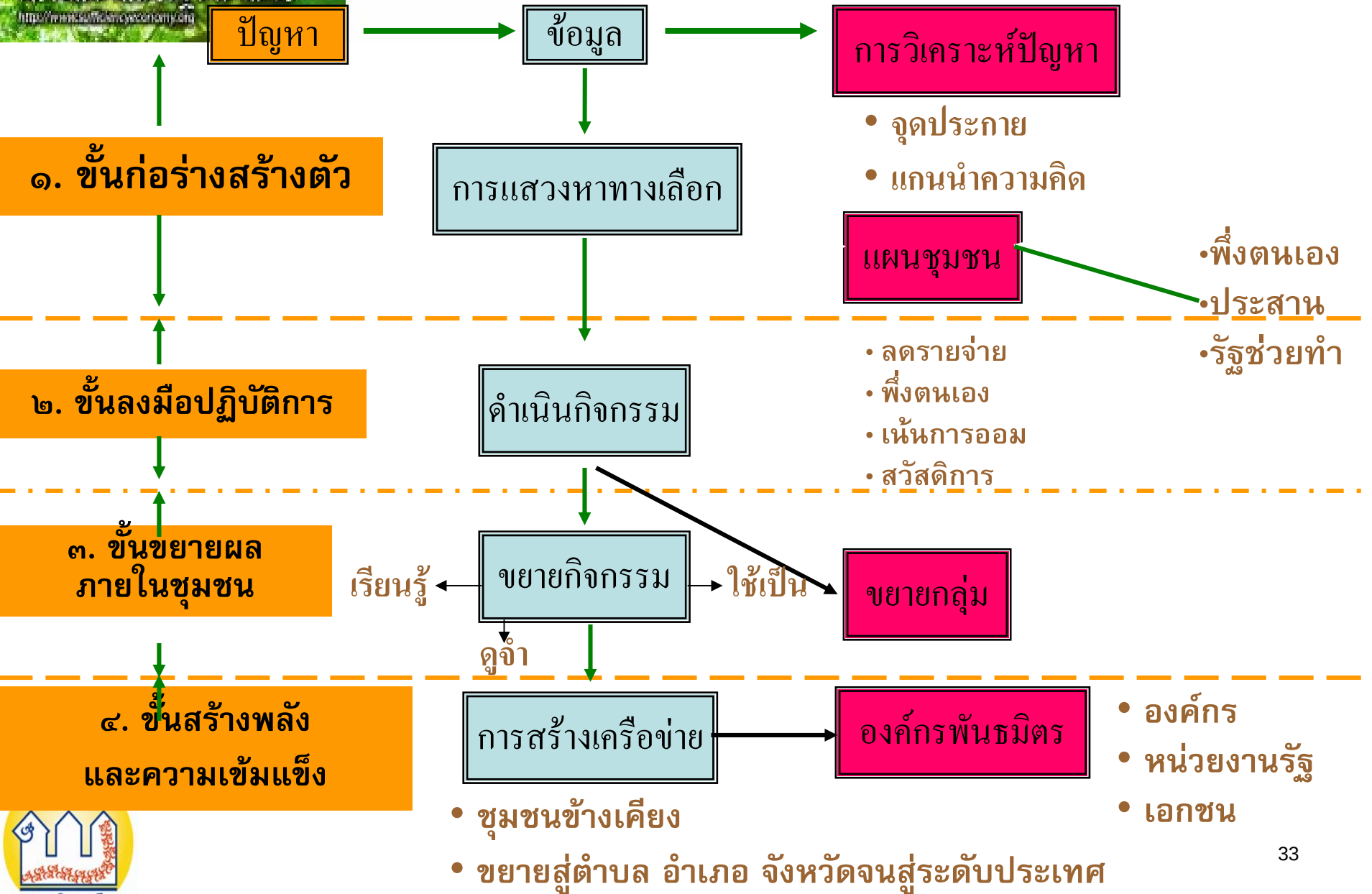
หลักการสหกรณ์

๑. การเปิดรับสมาชิกโดยทั่วไปตามความสมัครใจ
๒. การดำเนินกิจการตามหลักประชาธิปไตยโดยมวลสมาชิก
๓. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิกทั้งนี้สามารถจัดสรรเงินส่วนเกิน(กำไร) ของสหกรณ์ได้ดังนี้
 - ❖ เพื่อการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์
 - ❖ เพื่อตอบแทนแก่สมาชิกตามสัดส่วนของปริมาณธุรกิจ
 - ❖ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่มวลสมาชิกเห็นชอบ
๔. การปกครองตนเองด้วยความเป็นอิสระ และเป็นกลาง
๕. การให้การศึกษ ฝึกอบรมและข้อมูลข่าวสารสนเทศ
๖. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์
๗. ความเอื้ออาทรต่อชุมชนเพื่อร่วมพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญยั่งยืน

พัฒนาการชุมชนด้านเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงและภาคธุรกิจ

๒.๓

- ภาคธุรกิจเป็นปัจจัยที่จะกำหนด ค่าเงิน ค่าจ้าง การเจริญเติบโตของระบบ
- หลายคนคิดว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของชุมชนและชนบทเท่านั้น แต่ความจริงแล้ว เศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ได้กับภาคธุรกิจเช่นเดียวกัน
- หัวใจคือการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจที่พอประมาณ มีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง บนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม

ตัวอย่างความพอเพียงในองค์กรเอกชน แพรนต้าจิวเวอรี่

ความพอประมาณ		ความมีเหตุมีผล	การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี
- ผลิตเพื่อกลุ่มลูกค้าชั้นดีที่มีช่องทางการขายชัดเจน - ยึดหลักความเสี่ยงปานกลางเพื่อกำไรปกติ - ยึดหลักการแบ่งปันและไม่เบียดเบียนคู่ค้าธุรกิจ - มีเครือข่ายผู้ประกอบการรายย่อย ช่วยจัดส่งงานเมื่อยอดการสั่งสินค้าเพิ่ม		- สร้าง Brand ของตัวเองอย่างต่อเนื่อง และมี Brand ต่างกันสำหรับแต่ละระดับของตลาด - ตรวจสอบการทำงานของ บริษัทเทียบกับคู่แข่งอย่างสม่ำเสมอ - ขยายการผลิตไปยังประเทศที่มีค่าแรงถูก - มีความยืดหยุ่นในการเสนอผลิตภัณฑ์ตามความต้องการ	- กระจายผลิตภัณฑ์ในหลายระดับและขยายตลาดในหลายประเทศ - ให้ราคาแก่ Suppliers อย่างเหมาะสม - มีนโยบายจ่ายเงินปันผลไม่เกิน ๖๐%ของกำไรสุทธิ - ประเมินความเสี่ยงของกิจการทุก ๆ ๖ เดือน - ป้องกันความเสี่ยง โดยซื้อขายเงินตราล่วงหน้า
เงื่อนไขความรู้	- พัฒนาและเรียนรู้ เพื่อสร้างนวัตกรรมและโอกาสทางธุรกิจเสมอ ๆ - จัดทำโครงการศึกษาทวิภาคีเพื่อเด็กด้อยโอกาสและพนักงานของบริษัท - ร่วมในเครือข่าย SVN ในการพัฒนาความรู้และมาตรฐานธุรกิจ		
เงื่อนไขคุณธรรม	- จัดโครงการร่วมบริจาคโลหิตให้สภากาชาดเป็นประจำทุก ๓ เดือน - เป็นโครงการโรงงานสีขาวดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในองค์กร		

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ ในภาคธุรกิจเอกชน

๒.๓

- การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกิดได้หลายด้าน และหลายรูปแบบ **ไม่มีสูตรสำเร็จ** ผู้ประกอบการแต่ละคนจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสม ให้สอดคล้องกับเงื่อนไข และสถานะที่ตนเผชิญอยู่
- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะช่วยให้ผู้ประกอบการ **“ฉุกคิด”** ว่ามีทางเลือกอีกทางหนึ่ง ที่จะช่วยให้เกิดความยั่งยืน และสมดุลในระยะยาว

๓. การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

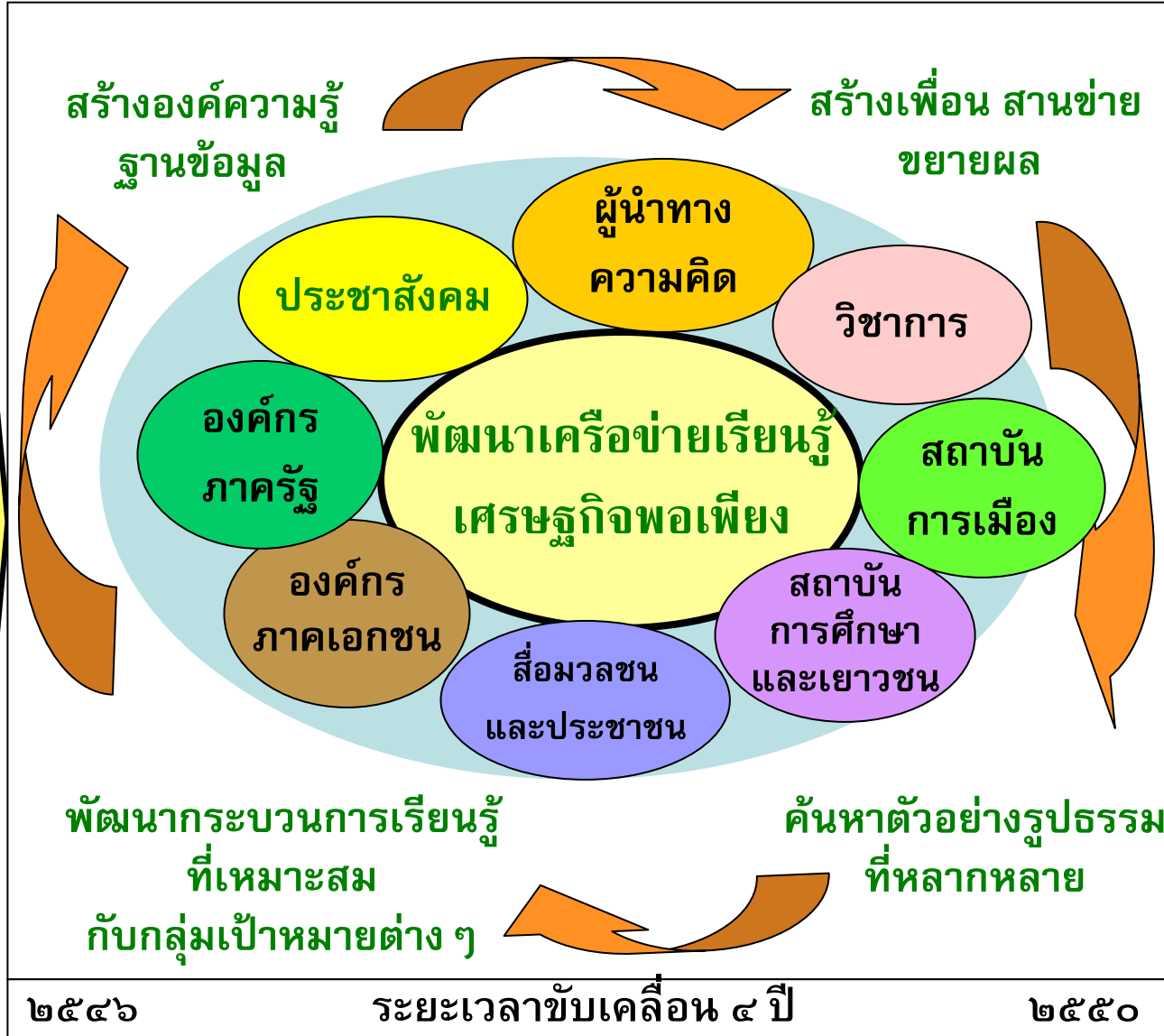
แนวทางการขับเคลื่อน

หลัง ๒๕๕๐
ผลระยะยาว

กลไก

การขับเคลื่อน

- คณะที่ปรึกษา
ผู้ทรงคุณวุฒิ
- คณะอนุ
กรรมการ
ขับเคลื่อนฯ
- คณะทำงาน
เครือข่าย
ต่าง ๆ

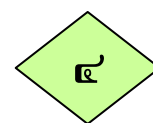
คนไทย
ใช้ชีวิต
บนพื้นฐาน
เศรษฐกิจ
พอเพียง

สังคมไทย
มีเครือข่าย
ความร่วมมือ
เศรษฐกิจ
พอเพียง

การพัฒนา
อยู่บน
พื้นฐาน
เศรษฐกิจ
พอเพียง

ขั้นตอนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (๒๕๔๗ - ๒๕๕๐)

๔๗

- สานแกนนำ
ขับเคลื่อน
- เครื่องมือ
เรียนรู้
- แผน/ทิศทาง
ขับเคลื่อน

๔๘

- สร้างแกนนำ
เครือข่าย
- พัฒนาคณ
- พัฒนาสื่อเรียนรู้
- ขยาย
แหล่งเรียนรู้

๔๙

- ขยายเครือข่าย
- สื่อสารแบบ
ผสมผสาน
สู่สาธารณชน

๕๐

- เกิดพระเกียรติ
- แต่ละเครือข่าย
ร่วมนำ
เสนอผลงาน

จุดประกาย

ตอกเสาเข็ม

ขยายผล

เห็นคุณค่า
นำไปปฏิบัติ

การขับเคลื่อนด้านการศึกษาและเยาวชน

พัฒนาสื่อการเรียนรู้ใน รูปแบบต่างๆ

- จัดทำมาตรฐานหลักสูตร
ระดับประถมและระดับมัธยม
- สังเคราะห์องค์ความรู้จาก
โรงเรียนเครือข่าย ๙ แห่ง
- ประกวดสื่อการเรียนการสอน
- พัฒนาตัวชี้วัดความพอเพียง
ของสถานศึกษา
- จัดทำสารคดีตัวอย่างโรงเรียน
เพื่อเผยแพร่ทางโทรทัศน์
- จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

พัฒนาบุคลากรเครือข่าย

กลุ่มเป้าหมาย

- ผู้อำนวยการ รร.
- ศึกษานิเทศก์ / ครู
- นักเรียน
- จนท. ศธ.

กิจกรรม

- จัดอบรมวิทยากร
- จัดอบรม ครู
- ค่ายเยาวชนเศรษฐกิจ
พอเพียง

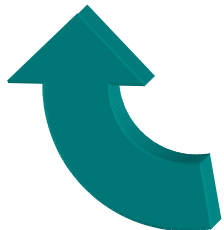
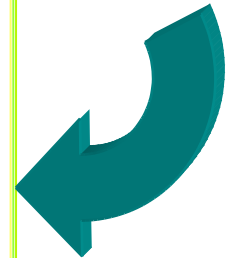
ติดตามและประเมินผล ความก้าวหน้า

- จัดทำรายงานความก้าวหน้า
- ติดตามผลงานในพื้นที่

ประสานความร่วมมือ และเชื่อมโยง ภายใน และภายนอกเครือข่ายฯ

- จัดประชุมและสัมมนา
- สนับสนุนการดำเนินงาน
- จัดทำฐานข้อมูลโรงเรียน
บุคลากร และเครือข่าย
ในเว็บไซต์

หยุดคิด ๕ นาที

กรุณาตอบคำถามทั้ง ๒ ข้อข้างล่าง และเขียนชื่อที่มุมขวาบน ของ
กระดาษคำตอบที่แจก

- ๑ “เศรษฐกิจพอเพียง” สำหรับท่านหมายความว่าอย่างไร
(หลังฟังบรรยาย)
- ๒ ท่านคิดว่าท่าน**จะสามารถทำกิจกรรมอะไรบ้าง**ที่สอดคล้องกับ
หลักเศรษฐกิจพอเพียง หรือสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นกับ
ตนเอง/ครอบครัว/สังคม

ติดต่อเรา

โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

๑๗๓ ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐๒-๖๘๗-๓๖๖๒

โทรสาร ๐๒-๒๘๒-๘๒๒๖

mail@sufficiencyeconomy.org

www.sufficiencyeconomy.org